

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องต่อศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง”

๑. ผู้มีสิทธิร้องขอให้ศาลอธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่ง คือ บุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๑ มิได้จำกัดเฉพาะคู่ความที่เป็นโจทก์และจำเลยเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับผลแห่งคำพิพากษาด้วย เช่น พนักงานสอบสวน ซึ่งอาจจะต้องคืนของกลางที่ยึดไว้ให้แก่ผู้มีสิทธิรับคืนตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พนักงานคุมประพฤติซึ่งมีหน้าที่บังคับตามคำพิพากษา ฉะนั้น หากเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง บุคคลเหล่านี้ย่อมสามารถร้องขอให้ศาลอธิบายในข้อที่สงสัยนั้นได้

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๒. ศาลที่จะร้องขอให้อธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่ง

↳ ศาลที่ต้องอธิบายก็คือ ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันทำให้เกิดข้อสงสัยนั้น มิใช่ศาลที่สูงกว่า ฉะนั้น หากบุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องขอหรืออุทธรณ์/ฎีกาต่อศาลสูง ศาลสูงจะไม่อธิบายให้ โดยจะยกคำร้องหรือยกอุทธรณ์/ฎีกานั้น เพราะถือว่าเป็นการข้ามชั้นตอน

↳ แต่ถ้าศาลที่ทำให้เกิดข้อสงสัยเป็นศาลอุทธรณ์หรือฎีกา บุคคลผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องก็ต้องร้องขอให้ศาลสูงนั้น ๆ เป็นผู้อธิบายเช่นกัน

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๓๓๐/๒๕๖๓

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๑ บัญญัติว่า “เมื่อเกิดความสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับร้องขอต่อศาลซึ่งพิพากษาและสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง” ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า คดีของจำเลยถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ จึงเป็นหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ซึ่งเป็นศาลซึ่งพิพากษาที่ต้องอธิบายให้แจ่มแจ้ง เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๑ วินิจฉัยหรืออธิบายอย่างไรแล้ว ก็ต้องยุติลงตามนั้น..

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

... ส่วนที่จำเลยสงสัยเกี่ยวกับการบังคับโทษตามคำสั่งของเรือนจำกลางบางขวางว่าขัดกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ หรือไม่ นั้น คำสั่งของเรือนจำกลางบางขวางดังกล่าวมีลักษณะเป็นการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง หากจำเลยเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้อง ไม่ตรงหรือขัดกับคำพิพากษาหรือไม่เป็นธรรมอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่จำเลยจะต้องดำเนินการทางปกครองต่อไป ศาลฎีกาไม่มีอำนาจวินิจฉัย

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

แสดงให้เห็นว่า คำสั่งของเรือนจำมีลักษณะเป็นการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ต้องขัง เป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งจำเลยต้องดำเนินการทางปกครองต่อไป จะมาขอให้ศาลอธิบายไม่ได้

(ข้อเท็จจริงมีว่า ขณะจำเลยถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหานำเข้ามาหรือรับไว้หรือเก็บรักษาไว้ในเรือนจำซึ่งโทรศัพท์เคลื่อนที่อันเป็นสิ่งของต้องห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๗๙ ศาลชั้นต้นยกฟ้อง แต่ให้รับโทรศัพท์เคลื่อนที่ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืน คดีถึงที่สุดแล้ว จากนั้นจำเลยจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นอธิบายเหตุสงสัยเกี่ยวกับคำพิพากษาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๑ ว่า เมื่อจำเลยไม่ได้กระทำความผิดดังกล่าวแล้ว แต่เรือนจำกลับมีคำสั่งให้ลดชั้นนักโทษเด็ดขาดของจำเลยจากชั้นเยี่ยมลงเป็นชั้นเลวมากและตัดวันลดวันต้องโทษจำคุกจำนวน ๓๐ วัน โดยอาศัยเหตุที่จำเลยมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงมีความสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษา)

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

๓. ข้อสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษา

การที่จะขอให้ศาลอธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แจ่มแจ้งนั้น ต้องเป็นกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน ทำให้เกิดข้อสงสัยในการบังคับตาม

ฉะนั้น ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นชัดเจนแล้ว ย่อมไม่เข้าเกณฑ์ที่จะมาขอให้ศาลอธิบาย

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๐๒๘๒/๒๕๕๕

คดีนี้ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๕ (๔), ๒๘๕ (๔) ประกอบมาตรา ๘๐, ๓๗๑ พ.ร.บ. อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธ ปืน พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๗, ๘ ทวิ วรรคหนึ่ง, ๗๒ วรรคสาม, ๗๒ ทวิ วรรคสอง เป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทง ความผิดไปตาม ป.อ. มาตรา ๕๑ โดยให้เพิ่มโทษทุกฐานความผิดกระทง ละหนึ่งในสามตาม ป.อ. มาตรา ๕๒ แต่ขอหามาผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ ก่อนต้องระวางโทษประหารชีวิต ไม่อาจเพิ่มโทษได้...

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...จำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพ ลดโทษให้ทุกฐานความผิด กระทงละกึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๘ โดยฐานพยายามฆ่า ผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนให้จำคุกตลอดชีวิตตาม ป.อ. ๕๒ (๒) เมื่อรวมโทษทุกฐานกระทงความผิดแล้ว คงลงโทษจำคุก จำเลยที่ ๑ ตลอดชีวิต ซึ่งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชัดเจนอยู่แล้วว่าให้เพิ่มโทษจำเลยที่ ๑ ทุกฐานความผิด เพียงแต่ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนซึ่งต้องโทษ ประหารชีวิตนั้น ไม่อาจเพิ่มโทษได้เท่านั้น จึงไม่ต้องอธิบาย คำพิพากษาศาลอุทธรณ์อีก

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๒๑/๒๕๐๔

ศาลชั้นต้นอ่านต้นร่างคำพิพากษาให้ลงโทษ
และริบของกลางแล้ว ในสารบบคำพิพากษา
ก็ลงว่าริบของกลาง แต่เวลาพิมพ์คำพิพากษา
พิมพ์ตกข้อความไม่มีว่าริบของกลาง โจทก์ร้อง
ขอให้ศาลชั้นต้นอธิบายคำพิพากษาได้

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๓๕/๒๕๐๑

เมื่อมีคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับเขตที่ดินของโจทก์จำเลย และ
คู่ความตกลงกันให้แก่แผนที่หลังโฉนด ศาลได้จัดข้อตกลงไว้ใน
รายงานพิจารณาและแจ้งไปยังเจ้าพนักงานที่ดินแล้ว โจทก์จะกลับมา
ขอถอนการแสดงเจตนาอันโดยอ้างว่าโจทก์เข้าใจผิดหาได้ไม่ ไม่มี
เหตุผลพอให้ถือได้ว่าเข้าใจผิด เพราะเป็นข้อความชัดแจ้งและเป็น
การยอมให้แก่โฉนดที่หลังโฉนดให้ตรงกับเขตที่ดินที่ศาลฎีกาได้
ชี้ขาดในคดีนั้นนั่นเอง ดังนั้น การที่โจทก์ขอมาในฎีกาให้ศาลฎีกา
อธิบายเขตที่ดินอีก เมื่อปรากฏว่าศาลฎีกาได้กล่าวในคำพิพากษาศาลฎีกา
ฉบับก่อนชัดแจ้งอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องอธิบายอะไรอีก

๔. การอุทธรณ์/ฎีกาคำสั่งอธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เมื่อบุคคลที่ร้องขอให้ศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่งให้อธิบายคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ไม่เห็นด้วยกับคำอธิบาย ย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์/ฎีกาคำสั่งนั้นต่อศาลที่สูงกว่าได้ตามลำดับชั้นของศาล

ฎีกาที่ ๘๕๕/๒๕๓๐ (ปชญ)

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์หรือรับของโจรและขอให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ยังไม่ได้คืนแก่ผู้เสียหาย เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษฐานรับของโจร ความรับผิดชอบทางแพ่งของจำเลยคงมีอยู่เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดทงอาญารฐานรับของโจรเท่านั้น แม้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ ก็ต้องแปลว่าเป็นคำสั่งให้คืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินในส่วนที่จำเลยรับของโจร เมื่อผู้เสียหายในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับของกลางที่จำเลยรับของโจรไว้คืนไปแล้ว ย่อมไม่อาจขอให้ยึดทรัพย์สินของจำเลยขายทอดตลาดอีกได้

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๑๕๕-๔๑๕๗/๒๕๕๕

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑, ๘๓ ลงโทษจำคุกกระหนงละ ๖ เดือน ๓ กระหนง รวมจำคุก ๑๘ เดือน และให้จำเลยคืนเงินแก่ผู้เสียหายทั้งสามคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท นับโทษจำคุกจำเลยต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๖๑๓/๒๕๕๑ ของศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ให้จำเลยฟังในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ จำเลยยื่นฎีกา แต่ต่อมายื่นคำร้องขอถอนฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความศาลฎีกา โดยให้ศาลชั้นต้นบังคับโทษจำเลยไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ซึ่งศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งดังกล่าวนี้ให้จำเลยฟังในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ และออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔...

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นว่า "ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาได้ เนื่องจากจำเลยขอถอนฎีกาก็เพื่อให้ได้รับการพระราชทานอภัยโทษ ขอศาลได้โปรดแจ้งกำหนดวันคดีถึงที่สุดว่าเป็นวันที่เท่าใด เพื่อจำเลยจะได้แจ้งหน่วยราชการต่อไป" ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า "คดีถึงที่สุดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ตามหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดในสำนวน" **จำเลยอุทธรณ์คำสั่ง** ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ส่งคำร้องและสำนวนให้ศาลฎีกาพิจารณา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตามคำร้องของจำเลยแล้ว หากจำเลยไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลชั้นต้น ก็ชอบที่จะยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เพื่อให้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล แต่จำเลยกลับยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลฎีกา..."

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยดังกล่าวพอ แปลความหมายได้ว่าจำเลยต้องการให้ศาลฎีกาอธิบายความหมายของคำสั่งที่ อนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาว่าในกรณีนี้คดีถึงที่สุดเมื่อใดเห็นว่า ศาลฎีกามีคำสั่ง อนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาตามคำสั่งที่ ท. ๒๖๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่ยังมีคำสั่งเกี่ยวกับการออกหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดตามที่จำเลย ยื่นคำร้องไว้ เมื่อกรณีที่จำเลยขอถอนฎีกาเช่นนี้ ศาลฎีกาเคยมีคำสั่งมาหลายคดี ที่อนุญาตให้จำเลยถอนฎีกาแล้วส่งต่อไปว่าคดีถึงที่สุดนับแต่วันที่จำเลยยื่นคำ ร้องขอถอนฎีกาอันเป็นกรณีที่จำเลยนั้นต้องชั่งระหว่างฎีกาในขณะยื่นคำร้อง แต่คดีนี้จำเลยได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในระหว่างฎีกาและขณะที่ยื่นคำ ร้องขอถอนฎีกา จำเลยยังได้รับการปล่อยชั่วคราว ผู้ประกันเพียงมาขอถอน ประกันและส่งตัวจำเลยต่อศาลชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ฉะนั้น จึงเห็นควรระบุให้ชัดเจนว่าคดีถึงที่สุดนับแต่วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ อัน เป็นวันที่ผู้ประกันส่งตัวจำเลย

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

★ ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการ พิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ใน ข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อฐ ศาลจะ ลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลา หรือสถานที่กระทำความผิด หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐาน ลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ น้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของ โจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดย เจตนากับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ ทั้งนี้ให้ถือว่า ข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็น เหตุให้จำเลยหลงต่อผู้ แต่ทั้งนี้ ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่ กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

- ❖ ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้อง และตามที่ ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ
- ❖ ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้าง ฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตาม ฐานความผิดที่ถูกต้องได้
- ❖ ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่าง อาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการ กระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้”

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๕. ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาไว้ว่า ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง
๕. ซึ่งตรงกับหลักการตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ ที่กำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในคดีแพ่งที่ชี้ขาดคดีต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้ทำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ เกินไปกว่า หรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องเช่นเดียวกัน เว้นแต่จะเข้าหลักเกณฑ์ข้อยกเว้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๑) ถึง (๖)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๑. คำฟ้องของโจทก์เป็นกรอบที่คุ้มครองและศาลใช้เป็นหลักในการดำเนินคดี

ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) (๖) ซึ่งเป็นส่วนเนื้อหาคำฟ้องและคำขอให้ลงโทษจำเลย อันถือเป็นสาระสำคัญของคำฟ้องที่จะเป็นกรอบในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแก่คู่ความทุกฝ่ายในคดี รวมทั้งศาลผู้ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินกระบวนการด้วย

หมายความว่า โจทก์ต้องถือคำฟ้องเป็นหลักในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย และจำเลยก็ต้องถือเอาฟ้องของโจทก์เป็นหลักในการต่อสู้คดีเช่นกัน ทั้งนี้ ศาลเป็นผู้ควบคุมให้โจทก์จำเลยนำสืบพยานหลักฐานภายในกรอบแห่งคำฟ้องและคำให้การที่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดีเท่านั้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

- ☐ หากพยานที่คู่ความนำสืบไม่เกี่ยวกับประเด็น ศาลจะปฏิเสธไม่ยอมให้สืบ และถึงแม้จะนำสืบมาก็ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้ เมื่อการพิจารณาเสร็จสิ้นลง ในกรณีที่ศาลจะทำคำพิพากษาหรือคำสั่งตัดสินชี้ขาดคดี กฎหมายจึงวางหลักห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง
- ☐ เนื่องจากข้อที่เกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้องนั้น เป็นสิ่งที่คู่ความยังไม่ได้ว่ากล่าวกันมา หากศาลหยิบยกขึ้นมาจะทำให้คำพิพากษาและคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดีขัดต่อหลัก “การฟังความทุกฝ่าย” (Both sides must be heard) และนำไปสู่หลักการเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะอุทธรณ์/ฎีกาว่า จะต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างด้วย

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒. หลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒
วรรคหนึ่ง เป็นการวางหลักใหญ่ โดย
กรอบของคำพิพากษาหรือคำสั่งตัดสิน
ชี้ขาดคดีของศาลต้องห้ามเกินคำขอ
และที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้อง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๔/๒๕๖๗

ฟ้องโจทก์บรรยายองค์ประกอบความผิดว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันทำร้ายชกต่อยใบหน้าของผู้ร้องที่ ๓ เป็นเหตุให้มีบาดแผลฟกช้ำบริเวณขมับซ้ายโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ แสดงว่าโจทก์มิได้ประสงค์ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามร่วมกันทำร้ายผู้ร้องที่ ๓ จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๕ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ที่ปรับบทลงโทษตามมาตรา ๒๙๕ มาด้วย จึงเป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคแรก...

การอธิบายข้อสงสัยในคำพิพากษาหรือคำสั่ง (ต่อ)

...ฟ้องโจทก์บรรยายองค์ประกอบความผิดว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันบุกรุกเข้าไปในบริเวณบ้าน อันเป็นเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ โดยไม่ได้รับอนุญาตและโดยไม่มีเหตุอันสมควร แล้วร่วมกันทำร้ายผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๓ โดยไม่ได้บรรยายฟ้องถึงองค์ประกอบความผิดว่าจำเลยทั้งสามกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ (๑) แม้โจทก์จะมีคำขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ ศาลล่างทั้งสองจะพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสามตามมาตรา ๓๖๕ (๑) ไม่ได้ เพราะต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคแรก

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๓๕๒/๒๕๖๖

โจทก์ไม่ได้บรรยายในคำฟ้องว่า จำเลยทั้งสองเข้าไปลักทรัพย์ในเคหสถานอันจะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๘) ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๘) ไม่ได้ แม้คำขอท้ายฟ้องของโจทก์จะระบุอ้าง ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๘) ไว้ด้วยก็ตาม เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๓๘๘/๒๕๖๕

การจะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ ต้องได้ความว่าเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมโดยชอบขณะ ส. กำลังเล่นการพนัน แล้วหลังจากนั้นจึงเรียกรับเงินจาก ส. เพื่อที่จะไม่ดำเนินคดีเมื่อจำเลยกับพวกไม่พบการเล่นการพนันไฮโลในที่เกิดเหตุ การจับกุม ส. จึงเป็นการจับกุมโดยมิชอบ แม้จะมีการเรียกรับเงินจาก ส. การกระทำของจำเลยกับพวกก็ไม่อาจเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ ได้ คงเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๘ แต่โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องขอลงโทษในความผิดฐานดังกล่าว จึงไม่อาจลงโทษจำเลยได้เพราะต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕ กับ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง คงลงโทษได้ตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบทความผิดทั่วไปเท่านั้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๗๘/๒๕๖๕

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง” อันเป็นการกำหนดกรอบอำนาจการพิพากษาหรือการมีคำสั่งชี้ขาดของศาลไว้ ๒ ประการ คือ ห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอประการหนึ่ง กับห้ามมิให้ศาลพิพากษาหรือสั่งในข้อที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องอีกประการหนึ่ง **คดีนี้โจทก์มีคำขอท้ายฟ้อง** แต่เพียงขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตาม **ป.อ. มาตรา ๓๔๑** แต่มิได้มีคำขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันคืนเงินที่ได้รับไปโดยผลจากการหลอกลวงแก่ **โจทก์ด้วย** ศาลจึงไม่อาจพิพากษาหรือมีคำสั่งในส่วนนี้ได้ เพราะเป็นการเกินคำขออันเป็นการต้องห้าม โดยโจทก์ชอบที่จะฟ้องเรียกให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินดังกล่าวคืนเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๖๘๒/๒๕๖๔

โจทก์ฟ้องและจำเลยให้การรับสารภาพ ข้อเท็จจริงฟังได้ตามฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยขับรถบรรทุกกึ่งพ่วงบรรทุกสินค้าเศษเหล็ก มีน้ำหนักบรรทุกรวมกัน ๖๕,๗๕๐ กิโลกรัม **เกินกว่าน้ำหนักยานพาหนะรวมน้ำหนักบรรทุกตามประกาศผู้อำนวยการทางหลวง ๑๕,๒๕๐ กิโลกรัม** แล่นไปตามทางหลวงแผ่นดิน อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย การที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยขับรถบรรทุกและรถบรรทุกกึ่งพ่วงบรรทุกสินค้าเศษเหล็ก มีน้ำหนักยานพาหนะรวมน้ำหนักบรรทุกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ถึง ๕๐,๕๐๐ กิโลกรัม มาเป็นเหตุผลในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยว่ายังไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรอกการลงโทษจำคุกให้จำเลย เป็นการนำข้อเท็จจริงที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องมาเป็นเหตุผลในการวินิจฉัย เป็นการไม่ชอบ

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

หมายเหตุ หากโจทก์บรรยายขอให้รับของกลางไว้แล้ว ศาลมีอำนาจรับได้ ไม่เกินคำขอ

ฎีกาที่ ๓๐๐๐/๒๕๖๗ ฟ้องโจทก์บรรยายสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดเป็นของกลาง ได้แก่ กล้องไฟและกล้องสำรองไฟตู้เอทีเอ็มของผู้เสียหาย คิมตัดเหล็กยาว ๘ นิ้ว และรถกระบะ โดยกล้องไฟและกล้องสำรองไฟตู้เอทีเอ็มของผู้เสียหายโจทก์ได้ให้พนักงานสอบสวนจัดการตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๘๕ ซึ่งหมายความว่าเมื่อเสร็จคดีแล้วให้พนักงานสอบสวนคืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น โจทก์คงขอให้รับเฉพาะคิมตัดเหล็กยาว ๘ นิ้ว และรถกระบะ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่ให้รับของกลางทั้งหมด ย่อมมีความหมายว่ารับคิมตัดเหล็กและรถกระบะนั้นเอง หากได้พิพากษาเกินคำขอของโจทก์ไม่

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑ แม้ในทางพิจารณาจะฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดอาญา แต่หากเป็นการนอกเหนือไปจากกรอบของข้อเท็จจริงหรือบทมาตราที่โจทก์กล่าวบรรยายมาในฟ้อง ศาลก็ลงโทษจำเลยเกินคำขอ หรือเกินไปจากข้อเท็จจริงที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องไม่ได้

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

เช่น โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์ผู้เสียหายในเวลากลางคืน แต่คำขอท้ายฟ้องกลับขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ ดังนี้ แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏในทางพิจารณาว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางคืนจริง ศาลก็ลงโทษจำเลยได้เพียงมาตรา ๓๓๔ ตามที่โจทก์ขอมาเท่านั้น

โจทก์บรรยายฟ้องมาว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางวัน แต่คำขอท้ายฟ้องให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) ซึ่งแม้จะปรากฏในทางพิจารณาว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ศาลก็ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) ไม่ได้ เพราะศาลอยู่ในบังคับแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ที่จะพิพากษาหรือลงโทษจำเลยในข้อที่โจทก์มิได้กล่าวบรรยายฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์ในเวลากลางคืนไม่ได้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ในเวลากลางวันตามมาตรา ๓๓๔ เท่านั้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๕๐/๒๕๖๔

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันให้ผู้เสียหายทำสัญญาซื้อขายสร้อยคอทองคำในลักษณะผ่อนชำระรายงวด อันเป็นการอำพรางการให้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ (๑) มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองอำพรางการให้กู้ยืมเงินโดยกำหนดข้อความอันเป็นเท็จในเรื่องจำนวนเงินกู้หรือเรื่องอื่น ๆ ไว้ในหลักฐานการกู้ยืมเพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดอันเป็นความผิดตามมาตรา ๔ (๒) การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ มีความผิดตาม พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา มาตรา ๔ (๒) เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มิได้กล่าวในคำฟ้องไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๔๖๑/๒๕๖๕

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานพยายามฆ่าผู้อื่น ฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน และฐานพาอาวุธปืนตาม ป.อ. มาตรา ๘๐, ๒๘๘, ๓๗๑ และ พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ มาตรา ๗, ๘ ทวิ, ๗๒, ๗๒ ทวิ โดยมีได้บรรยายฟ้องขอให้ลงโทษฐานยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชนตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๖ ด้วย ถือไม่ได้ว่าโจทก์ประสงค์ให้ลงโทษตามมาตราดังกล่าว ทั้งความผิดตามมาตรา ๓๗๖ ก็มีใช้การกระทำซึ่งรวมอยู่ในความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง อันจะลงโทษจำเลยในความผิดตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๖ จึงเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคแรก อันเป็นการไม่ชอบ

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๒ เหตุฉกรรจ์หรือบทกฎหมายที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษจำเลยนั้น โจทก์ต้องบรรยายมาในฟ้องด้วย

หากโจทก์ประสงค์จะให้ศาลลงโทษจำเลยตามบทกฎหมายหรือเหตุฉกรรจ์ในบทมาตราใด โจทก์ต้องบรรยายมาในฟ้องด้วย มิฉะนั้น ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยตามเหตุฉกรรจ์หรือบทมาตรานั้น ๆ ไม่ได้ เช่น โจทก์ไม่บรรยายว่าผู้เสียหายเป็นผู้มีอาชีพกสิกรรม ศาลย่อมลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ วรรคสาม ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๖๑๐/๒๕๔๖)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

- ☂ โจทก์ไม่บรรยายฟ้องว่าจำเลยพยายามฆ่าผู้เสียหายเพื่อปกปิดการกระทำ ความผิดอื่นมาด้วย แม้ในทางพิจารณาจะได้รับความเช่นนั้น ศาลก็ลงโทษ จำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๕ ไม่ได้
- ☂ โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยพาผู้เสียหายไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้ กลอุบายหลอกลวงขู่เข็ญตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๔ วรรคหนึ่ง แม้คำขอท้าย ฟ้องจะระบุอ้างมาตราดังกล่าวและจากการพิจารณาก็ฟังได้ตามนั้น ศาล ก็ลงโทษตามบทมาตรานั้นไม่ได้ เพราะเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้อง (ฎีกาที่ ๘๐๒๓/๒๕๔๕)
- ☂ โจทก์ไม่บรรยายฟ้องว่าจำเลยฉกฉวยเอาพลอยของผู้เสียหายไปซึ่งหน้า ลงโทษฐานชิงทรัพย์ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๖๗๘๑/๒๕๔๓)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๕๗/๒๕๖๓

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยบุกรุกเข้าไปในเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้เสียหาย โดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่มีเหตุอันสมควร โดยมิได้บรรยายฟ้องถึง องค์ประกอบความผิดว่าจำเลยกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือ ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย แม้โจทก์มีคำขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๕ ศาลก็พิพากษาลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๖๕ (๑) ไม่ได้ เพราะต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง ปัญหานี้ เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความ ฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๓ ฟ้องว่าฆ่าผู้อื่น แต่ทางพิจารณาได้ความว่าสนับสนุนให้ผู้อื่นทำร้ายร่างกายสาหัสโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ศาลลงโทษตามที่ได้ความไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๑๘/๒๕๖๐

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ แม้ศาลชั้นต้นฟังว่าการกระทำของจำเลยผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๗ (๘) โดยไตร่ตรองไว้ก่อน ก็ไม่อาจปรับบทลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๘ ได้ เพราะตามคำฟ้องของโจทก์ไม่ได้กล่าวหาว่าจำเลยกับพวกกระทำโดยไตร่ตรอง ทั้งไม่มีบทขอให้ลงโทษในคำขอท้ายฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๘ เป็นการพิพากษาเกินคำขอ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง คงลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๗ (๘) ประกอบมาตรา ๘๖

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๔ ฟ้องว่าชิงทรัพย์โดยมีอาวุธ ทางพิจารณาได้ความว่าชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ศาลลงโทษตามที่ได้ความนั้นไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๕๗/๒๕๖๐

ฟ้องโจทก์บรรยายว่า จำเลยทำผิดหลายกรรม คือ ชิงทรัพย์กรรมหนึ่ง แล้วจึงทำร้ายร่างกายผู้เสียหายอีกกรรมหนึ่ง โจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยชิงทรัพย์ผู้เสียหายเป็นเหตุให้ผู้เสียหายรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ฟ้องโจทก์เพียงแต่บรรยายว่าจำเลยชิงทรัพย์ของผู้เสียหายโดยมีอาวุธ อันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง เท่านั้น จึงลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ วรรคสาม ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้อง ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๕ บรรยายฟ้องเพียงว่าทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายทางพิจารณาได้ความว่าทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ศาลลงโทษตามที่ไต่ความไม่ได้

ฎีกาที่ ๖๗๕๘/๒๕๕๔

แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ตามที่โจทก์ร่วมฎีกาว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันตระเตรียมอาวุธมาทำร้ายผู้ตาย แต่โจทก์ร่วมเข้ามาดำเนินคดีนี้โดยอาศัยสิทธิตามฟ้องของพนักงานอัยการโจทก์ เมื่อคำฟ้องโจทก์มิได้บรรยายว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน อันเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๐ วรรคสอง จึงไม่อาจลงโทษตามมาตรา ๒๙๐ วรรคสอง ได้ เพราะเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้กล่าวมาในฟ้อง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๖ บรรยายฟ้องว่าจำเลยต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยเป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นให้ไม่ต้องรับโทษ ศาลลงโทษตามที่ไต่ความไม่ได้

ฎีกาที่ ๒๕๓๕/๒๕๕๐

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ วินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ แต่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๙ ฐานช่วยเหลือผู้อื่นให้ไม่ต้องรับโทษ ซึ่งเป็นเรื่องนอกฟ้องและโจทก์ไม่ได้ขอให้ลงโทษจึงลงโทษตามมาตรา ๑๘๙ ไม่ได้ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง การที่โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๑๘๙ และ ๑๙๑ เนื่องจากโจทก์เห็นว่าการกระทำของจำเลยหลังจับกุมก็เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๘ ได้ อันเป็นการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทนั้น จึงไม่ใช่เรื่องที่ได้กล่าวมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๗ บรรยายฟ้องว่า จำเลยชก ต่อยและเตะโจทก์ร่วม ทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยขับรถชนรถของโจทก์ร่วม ทำให้ศีรษะโจทก์ร่วมกระแทกกับกำแพงได้รับบาดเจ็บสาหัส ไม่อาจลงโทษฐานทำร้ายร่างกายสาหัสได้ (ฎีกาที่ ๑๖๒๕๕/๒๕๕๕)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๘ บรรยายฟ้องว่า ร่วมกันรับรองหลักฐานอันเป็นเท็จ แต่ไปลงโทษฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตไม่ได้ (ฎีกาที่ ๖๓๖๔/๒๕๔๗)

๒.๙ บรรยายฟ้องว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างหนึ่ง แต่ทางพิจารณาได้ความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอีกอย่างหนึ่ง ศาลลงโทษจำเลยตามที่ได้ความไม่ได้ เพราะเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้อง (ฎีกาที่ ๑๙๖๖/๒๕๔๘ (ปชญ))

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๐ บรรยายฟ้องว่าขับรถฝ่าฝืนกฎจราจรอย่างหนึ่ง ทางพิจารณาได้ความว่าฝ่าฝืนกฎจราจรอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมีได้บรรยายมาในฟ้อง ศาลลงโทษไม่ได้ (ฎีกาที่ ๓๔๖/๒๕๕๐)

๒.๑๑ บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ แต่กลับขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ศาลลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ไม่ได้ (ฎีกาที่ ๔๗๗๒/๒๕๕๕)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๒ บรรยายฟ้องว่าพาผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจาร แต่ขอให้ลงโทษฐานพรากรผู้เยาว์โดยปราศจากเหตุอันสมควร ศาลลงโทษได้เพียงฐานพาผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารเท่านั้น (ฎีกาที่ ๑๐๕๘/๒๕๕๔)

๒.๑๓ แต่ในกรณีที่โจทก์บรรยายฟ้องรวมการกระทำฐานบุกรุกตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๒, ๓๖๔, ๓๖๕ โดยมีคำขอท้ายฟ้องให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๒, ๓๖๕ ซึ่งในทางพิจารณาได้ความว่าผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๖๔, ๓๖๕ ศาลลงโทษตามที่ได้ความได้ ไม่เกินฟ้อง (ฎีกาที่ ๘๘๓๒/๒๕๕๙)

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น โดยมีได้อ้าง ป.อ. มาตรา ๓๔๑ มาด้วย ศาลลงโทษตามมาตรา ๓๔๒ (๑) ได้ ไม่เป็นการเกินคำขอของโจทก์

ฎีกาที่ ๓๕๑๘/๒๕๖๐

ตามคำฟ้องของโจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๒ โดยไม่ได้อ้างมาตรา ๓๔๑ มาด้วย แต่ความผิดฐานดังกล่าวเป็นการกระทำที่เป็นองค์ประกอบมาจากความผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น ดังที่โจทก์บรรยายฟ้องมาแล้ว ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๒ (๑) ได้ กรณีไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ห้ามศาลพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ (ต่อ)

๒.๑๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าร่วมกันกระทำความผิด ทางพิจารณา ได้ความว่าเป็นเพียงผู้สนับสนุน ศาลลงโทษตามที่พิจารณาได้ ความได้ ไม่เป็นการเกินคำขอของโจทก์ (ฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๖๔, ที่ ๓๕๔๑/๒๕๕๖)

๒.๑๖ ศาลนำข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุการณืคนละตอนกับความผิดที่โจทก์ฟ้องมาฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ (ฎีกาที่ ๘๖๔/๒๕๕๔)

๒.๑๗ โจทก์บรรยายฟ้องมากรรมเดียว แต่ทางพิจารณาได้ความว่ากระทำหลายกรรม ศาลย่อมลงโทษได้เพียงกรรมเดียว (ฎีกาที่ ๓๕๑๘/๒๕๖๐)

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง บัญญัติว่า
“ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการ
พิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวใน
ฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่าง
นั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลง
ต่อผู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้
ความนั้นก็ได้”

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

โดยมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็น
เพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิดหรือ
ต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์
ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือ
ต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนากับประมาท มิให้ถือว่าต่างกัน
ในข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกิน
คำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่
ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อผู้ แต่ทั้งนี้ ศาลจะ
ลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่
โจทก์ฟ้องไม่ได้”

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓. เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แล้ว จะเห็นได้ว่า

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนอกฟ้องหรือต่างจากฟ้อง ย่อมเป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องนั่นเอง ศาลจึงต้องยกฟ้อง (ฎีกาที่ ๗๓๘๖/๒๕๖๑)

ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๐๘๖/๒๕๕๙

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันลักรถจักรยานยนต์ของบริษัท ก. ผู้เสียหายขณะอยู่ในความครอบครองของ ร. แต่ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาได้ความว่า เจ้าพนักงานตำรวจยึดมรดตามฟ้องจากผู้อื่นแล้วให้ ร. นำไปส่งมอบแก่พวกจำเลยแลกกับค่าตอบแทน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้นำไปใช้ในการลักรถจักรยานยนต์ตามฟ้องไปจาก ร. ไม่ จึงเป็นกรณีข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลยกฟ้องจึงไม่อาจลงโทษจำเลยทั้งสามในความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ และลงโทษฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงไม่ได้เช่นกัน ถือว่าเกินคำขอหรือมิได้กล่าวในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง

ฎีกาที่ ๑๔๕๐๕/๒๕๕๓

การปลอมลายมือชื่อของผู้อื่นลงในเอกสารเป็นองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๔ วรรคแรก ส่วนการกรอกข้อความลงในเอกสารซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้นั้นเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ซึ่งองค์ประกอบของการกระทำในมาตรา ๒๖๔ วรรคแรก และวรรคสอง แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เป็นการปลอมลายมือชื่อหรือเป็นการปลอมข้อความ..

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ร่วมกันปลอมลายมือชื่อของโจทก์ จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ให้การปฏิเสธซึ่งเท่ากับต่อสู้ว่าไม่ได้ปลอมลายมือชื่อของโจทก์ แต่ทางพิจารณากลับได้ความว่าจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ร่วมกันนำเอกสารที่มีลายมือชื่อโจทก์และมีข้อความซึ่งข้อความนั้นไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ไปใช้อ้างแสดงโดยไม่ได้ปลอมลายมือชื่อของโจทก์ เช่นนี้ ย่อมเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ทั้งทำให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ต่อบุคคลไปโดยผิดหลง ศาลจึงไม่อาจลงโทษจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ในความผิดฐานร่วมกันปลอมเอกสารได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๙๐๔๕/๒๕๖๑

โจทก์บรรยายฟ้องว่า อ. และ พ. ร่วมกันนำเมทแอมเฟตามีน ๑๐ เม็ด หรือหน่วยการใช้ น้ำหนัก ๐.๙๗๐ กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๐.๑๙๖ กรัม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมทแอมเฟตามีนที่จำเลยนำมาส่งมอบให้ไปจำหน่ายให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อในราคา ๒,๐๐๐ บาท นั้น แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่ อ. และ พ. อันเป็นการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนระหว่างจำเลยกับ อ. และ พ. ด้วยกันเอง ไม่เกี่ยวกับสายลับ ทั้งทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงว่าจำเลยมีส่วนร่วมรู้เห็นในการที่ อ. และ พ. ร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อแต่อย่างใด...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...ดังนี้ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาคดีจึงแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้องในความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนและได้มีการกระทำความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง บัญญัติเป็น
ข้อยกเว้นว่า ให้ศาลมีอำนาจลงโทษตามข้อเท็จจริงที่
พิจารณาได้ความซึ่งแตกต่างจากฟ้องได้ หากปรากฏว่า

📖 ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญ และ

📖 จำเลยมิได้หลงต่อสู้

📖 โดยเงื่อนไข ๒ ประการนี้ ต้องประกอบกัน
อย่างครบถ้วน ขาดข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๑ กรณีที่จำเลยให้การรับสารภาพไม่ตรงกับความผิดตามฟ้อง ต้องถือ
ว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ฎีกาที่ ๕๖๖๖/๒๕๔๕

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ทำผิดฐานลักทรัพย์ ส่วนจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ผิด
ฐานรับของโจร ดังนี้ ฟ้องของโจทก์จึงเป็นการบรรยายยืนยันการกระทำ
ของจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ว่าได้กระทำความผิดฐานรับของโจรเพียงประการ
เดียว แต่ในชั้นพิจารณาจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ กลับให้การรับสารภาพฐาน
ลักทรัพย์ ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำดังที่โจทก์กล่าวในฟ้องจึงมิใช่กรณีที่
จำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ให้การรับสารภาพตามฟ้องซึ่งศาลจะพิพากษาโดยไม่
สืบพยานหลักฐานต่อไปได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๖ วรรคหนึ่ง..

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...เมื่อโจทก์มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ แต่กลับแถลงไม่ติดใจสืบพยาน ข้อเท็จจริงอันเป็นการกระทำของจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ที่โจทก์อ้างว่าเป็นความผิด ก็มีเพียงเท่าที่โจทก์กล่าวในฟ้อง หากได้มีข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาที่จะแสดงให้เห็นว่าแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม แต่อย่างไรก็ตาม จึงไม่อาจนำบทบัญญัติเช่นว่านี้มาใช้บังคับเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๒ การต่างกันข้อที่มีใช้สาระสำคัญนั้น มิได้มีเพียงเท่าที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม เท่านั้น โดยมาตรา ๑๕๒ วรรคสาม ระบุข้อแตกต่างที่มีใช้ในข้อสาระสำคัญ ๓ ประการ คือ

- ก ข้อแตกต่างเกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิด หรือ
- ข ข้อแตกต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือ
- ค ข้อแตกต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนากับประมาท

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

พึงเข้าใจว่า การต่างกันในเรื่องที่ไม่ใช่สาระสำคัญนั้น
มิได้มีเพียง ๓ ประการ ดังกล่าว

เพราะการต่างกันเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งของที่
เกี่ยวข้องที่โจทก์บรรยายในฟ้อง หากพิจารณาได้
ความแตกต่างไปจากฟ้องนั้น ในบางเรื่องศาลฎีกาก็
อาจถือเป็นข้อสาระสำคัญ และบางเรื่องไม่ใช่ข้อ
สาระสำคัญก็ได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๔๔๔/๒๕๖๑

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยเสพเมทแอมเฟตามีนและเป็นผู้ซบซีเสพ
เมทแอมเฟตามีน แล้วจำเลยร่วมกับพวกที่หลบหนีร่วมกันมีเมทแอม
เฟตามีน ชนิดเม็ด ๑๙,๘๐๒ เม็ด คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ๓๗๘,๘๕๘ กรัม
ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ๑๙,๘๐๐
เม็ด คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ ๓๗๘,๘๒๔ กรัม ให้แก่สายลับ **จำเลยให้การ
รับสารภาพ** เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยมีเมทแอมเฟตามีนใน
ครอบครองเพื่อจำหน่าย จำนวน ๑๙,๘๐๐ เม็ด และจำหน่ายเมทแอม
เฟตามีนจำนวน ๑๙,๘๐๐ เม็ด ดังกล่าว ให้แก่สายลับทั้งหมดในคราว
เดียว เมทแอมเฟตามีนที่จำเลยมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและ
จำหน่ายเป็นจำนวนเดียวกันจึงเป็นกรรมเดียวกัน...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...ส่วนเมทแอมเฟตามีนอีก ๒ เม็ด ที่ค้นพบในห้องพักของจำเลยในภายหลังเป็นเมทแอมเฟตามีนคนละส่วนที่จำเลยกับพวกของมันมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย แต่จำเลยมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ การกระทำของจำเลยก็มีใช่เป็นความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีน จำนวน ๑๙,๘๐๒ เม็ด ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เมทแอมเฟตามีนที่พบในภายหลัง ๒ เม็ด จำเลยครอบครองไว้โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลฎีกาย่อมลงโทษจำเลยฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕ ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ เพราะข้อแตกต่างดังกล่าวมิใช่เป็นข้อสาระสำคัญและจำเลยมิได้หลงต่อสู้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๘/๒๕๖๖

ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๔ เป็นความผิดสำเร็จเมื่อมีการให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน แม้จะยังมีได้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานก็ตาม การที่ ร. โทรศัพท์ติดต่อให้จำเลยที่ ๑ นำเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท มาให้เจ้าพนักงานตำรวจ จำเลยที่ ๑ เพิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้นำเงินสินบนมาที่บ้านเกิดเหตุหลังจากความผิดสำเร็จแล้ว จึงมิใช่เป็นการร่วมกระทำความผิดกับ ร. ในลักษณะของตัวการ ทั้งมิใช่เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิดจึงไม่เป็นผู้สนับสนุน...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

... อีกทั้งเมื่อจำเลยที่ ๑ มาถึง ก็ถูกร้อยตำรวจเอก ธ. กับพวกจับกุมทันทีโดยไม่มีโอกาสที่จะพูดคุยกับร้อยตำรวจเอก ธ. หรือ ร. ถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงไม่มีพฤติการณ์ใดที่จะบ่งชี้ว่าได้ร่วมกับ ร. ให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน แต่อย่างไรก็ตาม จำเลยที่ ๑ เป็นผู้นำเงินสินบนมามอบให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจเพื่อจูงใจให้เจ้าพนักงานตำรวจกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วยการปล่อยตัว ร. และ ก. และมีให้ยึดรถกระบะ เป็นกรณีจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดแยกได้ต่างหากจากการกระทำความผิดของ ร. ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ต่างไปจากคำฟ้องที่ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกับ ร. ให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

... แต่ก็ เป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานแล้ว เพราะการกระทำนั้นไม่ว่าจำเลยทั้งสองจะร่วมกันกระทำหรือต่างกระทำความผิดเพียงลำพัง จำเลยแต่ละคนก็ย่อมถูกลงโทษ เป็นแต่จะลงโทษได้ตามคำขอของโจทก์หรือไม่เท่านั้น ข้อเท็จจริง ตามคำฟ้องที่แตกต่างจากข้อเท็จจริงในทางพิจารณาดังกล่าวมิใช่ข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยที่ ๑ มิได้หลงต่อสู้ ศาลย่อมฟังลงโทษจำเลยที่ ๑ ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๓ การแตกต่างกันเกี่ยวกับผู้เสียหาย ถ้าหากจำเลยไม่หลงต่อสู้ ศาลย่อมลงโทษได้

ฎีกาที่ ๕๔๒๕/๒๕๕๕

แม้ความผิดฐานลักทรัพย์จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้อื่น แต่กฎหมายมิได้ บังคับเด็ดขาดว่าต้องระบุชื่อเจ้าของทรัพย์เสมอไป เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏในชั้นอุทธรณ์ว่าบริษัท ส. นายจ้างของจำเลยเป็นเจ้าของเงินที่ จำเลยลักไป แตกต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องว่าบริษัท ข. เป็น นายจ้างของจำเลยและเป็นเจ้าของเงินที่จำเลยลักไป จึงเป็นเพียง รายละเอียด มิใช่เป็นข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยให้การรับ สารภาพแสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลจึงลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริง ที่ได้ความได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๐๐/๒๕๓๘

การพวากเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลโดยปราศจากเหตุอันสมควรตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๗ นั้น ไม่ว่าจำเลยจะพวากไปจากใครคนใดคนหนึ่ง ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จำเลยก็มีความผิดทั้งสิ้น ดังนั้น แม้ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยพวากผู้เสียหายอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไป เสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง โดยมีได้บรรยายว่าพวากไปจาก ผู้ดูแลด้วย แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยพวากไปจากผู้ดูแล จำเลยก็มีความผิด มิใช่เป็นเรื่องข้อเท็จจริงในทางพิจารณา แตกต่างกับฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๔ การคำนวณหาสารบริสุทธิ์ที่บรรยายในฟ้องกับทางพิจารณาแตกต่างกัน ถ้าจำเลยไม่หลงต่อสู้ ศาลลงโทษได้

ฎีกาที่ ๖๐๖๐/๒๕๕๕

แม้โจทก์บรรยายฟ้องว่า เมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ดมี น้ำหนักรวม ๘๔.๕๖ กรัม คำนวณหาสารบริสุทธิ์ได้ ๘๘.๗๒๓ กรัม น้ำหนักรวมน้อยกว่าปริมาณสารบริสุทธิ์ แต่ตามรายงานการตรวจพิสูจน์ ระบุเมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ด มี น้ำหนักรวม ๘๔.๕๖ กรัม มีความบริสุทธิ์ ร้อยละ ๙๕.๔๕ เมื่อคำนวณแล้วจะได้ผลเป็นสารบริสุทธิ์ ๘๐.๗๑๒ กรัม...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...ดังนั้น ตามรายงานการตรวจพิสูจน์ที่ระบุในคำฟ้องว่า คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๘๘.๗๒๓ กรัม นั้น เป็นการคำนวณผิดพลาด ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาเกี่ยวกับการคำนวณหาปริมาณสารบริสุทธิ์ แตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง แต่ไม่ใช่ข้อสาระสำคัญที่จะเป็นเหตุให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ทั้งหมด ทั้งการบรรยายฟ้องที่คลาดเคลื่อนดังกล่าวก็ไม่เป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้ ศาลยอมลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๕ ข้อการคำของปุ๋ยปลอมที่จำเลยผลิตและขายบรรยายในคำฟ้องข้อหนึ่ง แต่ทางพิจารณาได้ความเป็นอีกข้อหนึ่งแตกต่างกัน ถ้าจำเลยไม่หลงต่อผู้ ศาลลงโทษได้

ฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๕๕

แม้ทางพิจารณาได้ความว่าปุ๋ยเคมีปลอมที่จำเลยทั้งสองร่วมกันผลิตเพื่อ การค้าและร่วมกันขายปุ๋ยเคมีปลอม เป็นปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๘ ข้อการคำ ท่อป พรอดคัท เครื่องหมายการค้า ตรามังกรเรือ ทะเบียนเลขที่ ๒๔๓๘/๒๕๕๑ และข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องปรากฏว่า ปุ๋ยเคมีปลอมที่จำเลยทั้งสอง ร่วมกันผลิตเพื่อการค้าและร่วมกันขายปุ๋ยเคมีปลอม เป็นปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๘ ข้อการคำ มังกรเรือ เครื่องหมายการค้า ตรามังกรเรือ ทะเบียนเลขที่ ๒๔๓๘/๒๕๕๑ ก็ตาม...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...แต่ข้อแตกต่างดังกล่าวก็แตกต่างกันเฉพาะข้อการคำเท่านั้น ส่วนสูตร เครื่องหมายการค้า เลขทะเบียน และผู้ผลิต ยังคงตรง ตามคำฟ้อง เมื่อผลคือปุ๋ยเคมีปลอมที่ผลิตเพื่อกาทำและขาย ปุ๋ยเคมีปลอมดังกล่าวเป็นปุ๋ยเคมีปลอมอันเกิดจากการร่วมกัน ผลิตและร่วมกันขายของจำเลยทั้งสองแล้ว จึงเป็นการแตกต่าง กันในข้อที่มีสาระสำคัญ ทั้งจำเลยทั้งสองก็ให้การรับสารภาพ แสดงให้เห็นว่าจำเลยทั้งสองมิได้หลงต่อผู้ในข้อดังกล่าว ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงไม่แตกต่างกับ ข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องจนศาลต้องยกฟ้อง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๖ การที่จำเลยมิได้นำสืบต่อสู้เกี่ยวกับวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง ย่อมแสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อสู้

ฎีกาที่ ๑๑๗/๒๕๕๐

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๐ แต่โจทก์นำสืบตรงตามข้อเท็จจริงว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๐ และจำเลยทั้งสองมิได้นำสืบต่อสู้เกี่ยวกับวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง แสดงว่าจำเลยทั้งสองมิได้หลงต่อสู้ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดจริงตามฟ้องศาลก็มีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๓.๗ ฟ้องว่าร่วมกับผู้อื่นลักทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความเป็นผู้ลักทรัพย์โดยอ้อมด้วยการใช้ผู้บริสุทธ์ เป็นเครื่องมือในการลักทรัพย์ ไม่ถือว่าเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญเพราะมีสถานะเป็นผู้กระทำผิดเหมือนกัน ศาลลงโทษตามที่พิจารณาได้ความได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๒๑๓/๒๕๕๓

จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ใช้บัตรเอทีเอ็มของผู้เสียหายเบิกถอนเงินของผู้เสียหายจากตู้เอทีเอ็มของธนาคารโดยสำคัญผิดว่าจำเลยที่ ๓ ผู้มอบบัตรเอทีเอ็มและใช้ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ นำไปเบิกถอนเงินมีสิทธิที่จะใช้บัตรเอทีเอ็มนั้นได้ แม้ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยที่ ๓ มีสิทธิใช้บัตรเอทีเอ็มของผู้เสียหายไปเบิกถอนเงินที่ตู้เอทีเอ็มของธนาคารจะไม่มีอยู่จริง แต่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ สำคัญผิดว่ามีอยู่จริง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ย่อมไม่มีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๖๒ วรรคแรก จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิดตามฟ้อง...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...แต่ต้องถือว่าจำเลยที่ ๓ เป็นผู้กระทำผิดโดยอ้อมโดยใช้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นตัวแทนโดยบริสุทธิ์ (Innocent Agent) เป็นเครื่องมือในการกระทำผิดของจำเลยที่ ๓ เอง และแม้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๓ เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำผิด แต่ทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นผู้กระทำผิดโดยอ้อมโดยใช้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นตัวแทนโดยบริสุทธิ์เป็นเครื่องมือในการกระทำผิด ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นข้อแตกต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ เพราะไม่ว่าจำเลยที่ ๓ จะกระทำผิดด้วยตัวเอง หรือเป็นการกระทำผิดโดยอ้อม จำเลยที่ ๓ ก็มีสถานะเป็นผู้กระทำผิดตามที่โจทก์ฟ้องเหมือนกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๓ ได้หลงต่อสู้ ศาลฎีกาจึงย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๓ ตามที่พิจารณาได้ ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

- ๔. หลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสาม ข้อแตกต่างดังต่อไปนี้ เป็นเพียงการแตกต่างในรายละเอียด คือ
 - ก. ข้อแตกต่างเกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิด หรือ
 - ข. ข้อแตกต่างระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กระชาก ริดเอาทรัพย์ น้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์ หรือ
 - ค. ข้อแตกต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนา กับประมาท
- ♥ หลัก มิให้ถือว่าต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ และมีให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอ หรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ
- ♥ เว้นแต่ การที่โจทก์ฟ้องผิดไปนั้น จำเลยจะหลงต่อผู้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๓๕๓/๒๕๖๐

จำเลยจ้างให้ ศ. ไปรับเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้วนำมาส่งให้ จำเลย โดยใช้รถจักรยานยนต์ของจำเลย และจำเลยโทรศัพท์สั่งการ ศ. เมื่อ ศ. รับเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้ว ถือว่าจำเลยมีเจตนาร่วมกับ ศ. ครอบครองเมทแอมเฟตามีนของกลางโดยแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยจึงเป็นตัวการร่วมกับ ศ. กระทำความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย กรณีมิใช่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๒ วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

อย่างไรก็ตาม ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้ (ฎีกาที่ ๑๒๓๓๘/๒๕๕๕)

หมายความว่า หากโจทก์ฟ้องจำเลยกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา ๒๕๑ (จำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี) แต่ทางพิจารณาได้ความว่าฆ่าคนตายโดยเจตนาตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ (ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ ๑๕ ปี ถึง ๒๐ ปี) ซึ่งกฎหมายถือว่ามิให้ต่างกันในข้อสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่ได้หลงต่อผู้ ศาลลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ได้ แต่ศาลจะลงโทษจำคุกเกิน ๑๐ ปี ตามข้อหาความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้นั่นเอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๓๓๘/๒๕๕๕

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑, ๘๓ แต่ทางพิจารณาได้ความว่า เป็นความผิดฐานลักทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๗) วรรคแรก แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาจะต่างกันระหว่างการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงและลักทรัพย์ก็ไม่ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญและจำเลยก็ได้หลงต่อผู้ ศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้ แต่ไม่อาจลงโทษจำเลยให้เป็นไปตามอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๑๕ และ ๒๒๕

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑ กรณีเป็นข้อแตกต่างเกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์
๔.๑.๑ ฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์นายจ้าง ฟังว่าเป็นฉ้อโกง ลงฐานฉ้อโกงได้

ฎีกาที่ ๓๕๔/๒๕๕๓

การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ จะต้องเป็นการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยทุจริต มิใช่ได้ทรัพย์ไปเพราะผู้อื่นยินยอมมอบให้เนื่องจากถูกหลอกลวง เมื่อจำเลยจัดทำใบเบิกเงินตรงจ่ายซึ่งมีค่าใช้จ่ายไม่ตรงตามความเป็นจริง จึงเป็นการหลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ การอนุมัติให้จำเลยเบิกเงินไปเกิดจากการที่พนักงานและกรรมการของโจทก์ร่วมหลงเชื่อข้อความในเอกสาร จึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง แม้โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ ศาลก็มีอำนาจลงโทษในความผิดฐานฉ้อโกงได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑.๒ ฟ้องว่ารับของโจรโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้จากการลักทรัพย์ ทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยรู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้จากการฉ้อโกง ไม่แตกต่างในข้อสาระสำคัญ

ฎีกาที่ ๕๒๒๘/๒๕๕๔

ข้อเท็จจริงที่ได้ความจากทางพิจารณาว่าจำเลยที่ ๔ รับซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง แม้จะแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวในฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ กระทำความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ และจำเลยที่ ๔ รับซื้อรถจักรยานยนต์ของกลางโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ก็มีข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยทั้งสี่มิได้หลงเชื่อต่อผู้ จึงไม่ถึงว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ การกระทำของจำเลยที่ ๔ ครอบคลุมประกอบความผิดฐานรับของโจร

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑.๓ ความผิดฐานฉ้อโกงทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ แม้จะมีได้ระบุไว้ใน ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม แต่ตามแนวบรรทัดฐานศาลฎีกาก็ถือว่าไม่ต่างกับความผิดทั้ง ๘ ฐาน ในข้อสาระสำคัญ

ฎีกาที่ ๕๕๕/๒๕๓๒

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยข้อหาปล้นทรัพย์ แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณาได้ความว่าจำเลยผิดฐานฉ้อโกงตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๑ ก็ตาม แต่การกระทำผิดฐานปล้นทรัพย์ก็เป็นการลักทรัพย์โดยร่วมกันกระทำผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไป และกระทำการอันมีลักษณะเป็นการชิงทรัพย์ซึ่งเป็นการได้ทรัพย์ของผู้เสียหายไปเช่นเดียวกัน จึงถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้อง ในข้อสาระสำคัญอันจะเป็นเหตุให้ศาลต้องยกฟ้อง เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธโดยนำสืบว่าได้ทรัพย์ไปจากผู้เสียหายจริง แต่ไม่ได้ทำความผิดตามฟ้องแสดงว่าจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานฉ้อโกงตามที่พิจารณาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

🌸 **หมายเหตุ** แต่ถ้าโจทก์ฟ้องว่าปล้นทรัพย์หรือชิงทรัพย์ ทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยฉ้อโกงทรัพย์ กรณีเช่นนี้ลงโทษจำเลยฐานฉ้อโกงทรัพย์ไม่ได้ เพราะโจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษแต่สามารถลงโทษฐานลักทรัพย์ได้ (ฎีกาที่ ๖๓๘๑/๒๕๔๓)

ฎีกาที่ ๘๓๑/๒๕๓๒

จำเลยที่ ๑ ใช้มือซ้ายกระชากคอเสื้อผู้เสียหาย แล้วใช้มือขวากระชากสร้อยคอทองคำหนัก ๑ สติง ของผู้เสียหายขาดออกจากกัน และเอาสร้อยคอกับพระเดี๋ยมทองคำซึ่งแขวนอยู่ ๑ องค์ไป เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันในทันใดเพื่อประสงค์จะเอาสร้อยคอของผู้เสียหายเป็นสำคัญและเป็นเพียงวิธีการเอาทรัพย์ของผู้เสียหายเท่านั้น มิใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์...

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...แต่เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ ใช้กิริยาฉกฉวยเอาสร้อยคอ และพระเลี่ยมทองคำของผู้เสียหายไปซึ่งหน้าอันเป็น ความผิดฐานฉกฉวยทรัพย์ เมื่อโจทก์มิได้บรรยาย องค์ประกอบความผิดฐานนี้มา และคำขอท้ายฟ้องก็ มิได้ขอให้ลงโทษฐานฉกฉวยทรัพย์ จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ มิได้ประสงค์ให้ลงโทษในความผิดฐานฉกฉวย ทรัพย์ คงลงโทษจำเลยได้เฉพาะฐานลักทรัพย์เท่านั้น

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๓๔๖๔/๒๕๕๓

จำเลยพยายามแย่งเอาเงินจากผู้เสียหายไปซึ่งหน้า จำเลยมี ความผิดฐานพยายามฉกฉวยทรัพย์ แต่โจทก์ฟ้องจำเลยใน ข้อหาปล้นทรัพย์ โดยไม่ได้บรรยายฟ้องว่าฉกฉวยซึ่งหน้า แสดงว่าไม่ประสงค์ให้ลงโทษฐานฉกฉวยทรัพย์ แต่ความผิด ฐานนี้รวมความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นความผิดที่รวมอยู่ใน ความผิดฐานปล้นทรัพย์ที่โจทก์ฟ้องมาด้วยแล้ว ดังนั้น ศาล สามารถลงโทษจำเลยฐานพยายามลักทรัพย์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยวิงราวทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยพยายามทำให้เสียหาย ศาลลงโทษฐานพยายามทำให้เสียหายได้

ฎีกาที่ ๑๑๒/๒๕๕๔

จำเลยโยนโทรศัพท์มือถือของผู้เสียหายลงไปที่ชานพักบันได จำเลยย่อมสังเกตเห็นได้ว่าโทรศัพท์มือถือของผู้เสียหายอาจจะเกิดความเสียหายได้ เมื่อไม่ปรากฏว่าโทรศัพท์มือถือได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามทำให้เสียหาย และแม้โจทก์จะมีได้ฟ้องขอให้ลงโทษในความผิดฐานนี้ แต่ความผิดฐานวิงราวทรัพย์ก็มีความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์รวมอยู่ด้วย จึงถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังกล่าวในฟ้อง เมื่อจำเลยไม่หลงต่อสู้ ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานพยายามทำให้เสียหายตามที่พิจารณาได้ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยวิงราวทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยรับของโจร ศาลลงโทษฐานรับของโจรได้

ฎีกาที่ ๓๓๘๓/๒๕๕๘

การที่จำเลยที่ ๑ ครอบครองพระค่างค์ใหญ่ทรัพย์ของผู้เสียหายซึ่งถูกคนร้ายลักไปแล้ว อ้างว่าเป็นทรัพย์ที่จำเลยที่ ๑ ได้รับยกให้จากบิดาซึ่งเป็นคนเที่ยง แสดงว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับทรัพย์ดังกล่าวมาโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์อันได้มาโดยกระทำความผิด จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานรับของโจร ตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๗ วรรคแรก ซึ่งแตกต่างจากความผิดฐานวิงราวทรัพย์ที่โจทก์ฟ้อง จึงเป็นข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงตามฟ้อง แต่ข้อที่แตกต่างกันเป็นเพียงรายละเอียดระหว่างการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์กับรับของโจรซึ่งมิได้ต่างกันในเรื่องสาระสำคัญ ทั้งจำเลยที่ ๑ มิได้หลงต่อสู้ ศาลย่อมลงโทษจำเลยที่ ๑ ในความผิดฐานรับของโจรตามข้อเท็จจริงที่ได้ความได้ตามป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๒ วรรคสอง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑.๔ ฟ้องว่าชิงทรัพย์ ทางพิจารณาได้ความว่ากรรโชกทรัพย์ ซึ่งเป็นการ
ขู่เชิญเอาทรัพย์ผู้เสียหายเช่นเดียวกัน ถือว่าไม่แตกต่างในข้อสาระสำคัญ

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๕๐

จำเลยขู่เชิญผู้เสียหายโดยกล่าวอ้างแสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ
และขู่ว่าจะยึดยาบ้าให้เท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ขู่เชิญผู้เสียหาย
ไม่เข้าลักษณะเป็นการขู่เชิญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย อัน
จะเป็นความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๙ แต่เข้า
ลักษณะเป็นการข่มขืนใจผู้เสียหายให้ยอมให้จำเลยได้ประโยชน์ใน
ลักษณะที่เป็นทรัพย์สินโดยขู่เชิญว่าจะทำอันตรายต่อเสรีภาพของ
ผู้เสียหายผู้ถูกขู่เชิญ อันเป็นความผิดฐานกรรโชกตาม ป.อ. มาตรา
๓๓๗ วรรคหนึ่ง..

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

...ซึ่งแม้ข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความจะแตกต่างจากที่
โจทก์กล่าวในฟ้องก็ตาม แต่การชิงทรัพย์และกรรโชกก็
เป็นการขู่เชิญเอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปเช่นเดียวกัน
จึงถือไม่ได้ว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการพิจารณา
แตกต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ อันจะเป็นเหตุให้ศาล
ต้องยกฟ้อง เมื่อจำเลยไม่หลงต่อสู้ ศาลย่อมมีอำนาจ
ลงโทษจำเลยฐานร่วมกันกรรโชกตามที่พิจารณาได้
ความได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม ประกอบ
วรรคสอง และมาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑.๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นการบุกรุก ถือว่าเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้อง

ฎีกาที่ ๘๒๑/๒๕๐๒

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกับพวกปล้นทรัพย์ แต่ทางพิจารณาได้ความว่ากระทำผิดฐานบุกรุก เช่นนี้ศาลต้องยกฟ้อง เพราะเป็นข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑.๖ ฟ้องว่าลักทรัพย์ ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นการยกยอก ลงโทษฐานยกยอกได้

ฎีกาที่ ๓๖๗๒/๒๕๖๘

โจทก์บรรยายฟ้องโดยสรุปว่า จำเลยลักเงินสดของผู้เสียหายไป ๕ ครั้ง เป็นเงินทั้งสิ้น ๙,๘๐๔,๗๖๐ บาท โดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อความสะดวกแก่การกระทำความผิด การพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ขอให้ลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔, ๓๓๖ ทวิ ข้อเท็จจริงจากทางนำสืบได้ความว่า ผู้เสียหายโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของจำเลยและบุคคลอื่นอีก ๔ คน โดยบุคคลอื่นเบิกถอนเงินและส่งมอบให้จำเลยแล้ว แต่จำเลยไม่นำไปส่งมอบให้ผู้เสียหาย ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวแม้จะแตกต่างจากฟ้อง..

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

... แต่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม บัญญัติโดยมีสาระสำคัญ
ในกรณีนี้ว่าข้อแตกต่างระหว่างการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์
และยกยอกมิให้ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่
พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอ เว้นแต่การที่ฟ้องผิดไป
เป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้ ซึ่งคดีนี้แม้จำเลยให้การปฏิเสธ แต่
จำเลยนำสืบยอมรับว่า ผู้เสียหายโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของ
จำเลยกับบุคคลอื่นอีก ๔ คน จริง แต่จำเลยไม่นำเงินไปส่งมอบให้
ผู้เสียหายเพราะ ส. ไม่โอนเงินค่าจ้างให้จำเลย เช่นนี้ไม่ถือว่า
จำเลยหลงต่อสู้ เมื่อศาลอุทธรณ์ฟังว่าการกระทำของจำเลยเป็น
ความผิดฐานยกยอก จึงลงโทษจำเลยตามที่พิจารณาได้ความได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๑.๗ ฟ้องว่าริดเอาทรัพย์ ได้ความว่าเป็นกรรโชก
ทรัพย์ ลงโทษฐานกรรโชกทรัพย์ซึ่งมีโทษเบากว่า
ได้ (ฎีกาที่ ๒๕๘๑/๒๕๖๓ และที่ ๑๐๘๔๓/๒๕๕๓)

๔.๑.๘ ฟ้องว่าวิ่งราวทรัพย์ ทางพิจารณาได้ความ
ว่าเป็นยกยอก ลงโทษฐานยกยอกได้

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๐๙/๒๕๖๘ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยลักสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ร่วมไปในเวลากลางคืนโดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า แต่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักขโมยทรัพย์ ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และขโมยทรัพย์ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕, ๓๓๖, ๓๕๒ คือการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยทุจริตเช่นเดียวกัน แตกต่างกันเพียงเรื่องการเอาทรัพย์นั้นไปโดยวิธีการใดเท่านั้น ดังนั้น ข้อแตกต่างระหว่างความผิดฐานชิงทรัพย์และฐานลักขโมยทรัพย์จึงถือได้ว่ามีได้แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ทั้งคดีนี้จำเลยให้การปฏิเสธว่าไม่ได้เอาทรัพย์ของโจทก์ร่วมไปไม่ได้ หลงต่อสู้อัยการฟ้องโทษจำเลยในความผิดฐานลักขโมยทรัพย์ตามข้อที่พิจารณาได้ความนั้นได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๒ แม้ความผิดที่พิจารณาได้ความ พนักงานสอบสวนจะมีได้แจ้งข้อหาและทำการสอบสวนมาก่อน ก็ไม่ตัดอำนาจศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ ได้

ฎีกาที่ ๒๑๒๕/๒๕๓๓

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ ในข้อหาปล้นทรัพย์ แต่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณากลับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๒ ทำความผิดฐานรับของโจร ดังนี้ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม บัญญัติว่า ข้อแตกต่างดังกล่าวเป็นรายละเอียดมิให้ถือว่าแตกต่างในข้อสาระสำคัญ ทั้งนี้ให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอ หรือเป็นข้อหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษประกอบกับจำเลยที่ ๒ ไม่ได้หลงข้อต่อสู้อัยการที่ศาลจะลงโทษจำเลยที่ ๒ ในความผิดฐานรับของโจรได้ ส่วนการที่พนักงานสอบสวนมีได้แจ้งข้อกล่าวหาและสอบสวนจำเลยที่ ๒ ในข้อหาฐานรับของโจรเป็นเรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้พนักงานอัยการนำคดีในข้อหาดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลเท่านั้น

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

๔.๓ หากความผิดที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นความผิดต่อส่วนตัว และปรากฏว่าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบ หรือมีการยอมความกันแล้ว ศาลย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานนั้นได้

ฎีกาที่ ๕๕๘/๒๕๕๘

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ แม้ศาลอาจลงโทษจำเลยฐานยกยอกได้โดยอาศัย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม แต่ความผิดฐานยกยอกเป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อมีการยอมความกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) แล้ว จึงทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ต้องพิพากษายกฟ้อง

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

หมายเหตุ โจทก์ฟ้องฐานลักทรัพย์หรือรับของโจร ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นข้อโกง ซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัว **เมื่อยังไม่มีคำพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลง โจทก์ถอนฟ้องก่อนคดีถึงที่สุดได้**

ฎีกาที่ ๖๗๕๓/๒๕๕๗

แม้โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นคดีความผิดต่อแผ่นดิน แต่เมื่อศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วได้ความว่าการกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานข้อโกงและลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสาม และยังไม่มีการพิพากษาศาลสูงเปลี่ยนแปลงแก้ไข กรณีย่อมถือว่าคดีนี้เป็นความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งโจทก์ชอบที่จะถอนฟ้องในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุดก็ได้ เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องโดยจำเลยไม่คัดค้าน จึงอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องได้ และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒)

ข้อสำคัญทางพิจารณาแตกต่างจากฟ้อง (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๓๐๕/๒๕๖๒ เมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ ในข้อหารับของโจร แต่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาฟังได้ว่าจำเลยที่ ๓ กระทำความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกง จึงไม่ใช่ข้อแตกต่างในสาระสำคัญ ทั้งจำเลยที่ ๓ ไม่ได้หลงต่อสู้ จึงลงโทษจำเลยที่ ๓ ฐานร่วมกันฉ้อโกงตามข้อเท็จจริงที่ได้ความจากการพิจารณาได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสองและวรรคสาม ความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงเป็นความผิดต่อส่วนตัวอันจะถอนฟ้องหรือยอมความในเวลาใดก่อนคดีนี้ถึงที่สุดก็ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๕ วรรคสอง เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๓ ในระหว่างระยะเวลาขึ้นฎีกา คดียังไม่ถึงที่สุด และจำเลยที่ ๓ ไม่ได้คัดค้าน จึงเป็นการถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๓ ย่อมระงับไป ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒)

